C/2024/6748

26.11.2024

P9_TA(2024)0122

Kuuban kriittinen tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 29. helmikuuta 2024 Kuuban kriittisestä tilanteesta (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kuubasta ja erityisesti 12. heinäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman EU:n ja Kuuban välisen poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevan sopimuksen tilanteesta korkean edustajan vierailtua äskettäin Kuubassa ([1]),

— ottaa huomioon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kuuban tasavallan välisen sopimuksen poliittisesta vuoropuhelusta ja yhteistyöstä ([2]) (PDCA), joka tehtiin joulukuussa 2016 ja jota on sovellettu väliaikaisesti 1. marraskuuta 2017 alkaen,

— ottaa huomioon Kuuban perustuslain 4, 5 ja 229 pykälän ja Kuuban rikoslain,

— ottaa huomioon ”kansalaisyhteiskunnan organisaation” määritelmän Euroopan unionin virallisessa lehdessä,

— ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) Pohjois- ja Etelä-Amerikan asioista vastaavan varapääjohtajan asiakirjan ARES (2021) 2474104,

— ottaa huomioon 16. joulukuuta 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä muut kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja -välineet,

— ottaa huomioon kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen, jonka YK:n yleiskokous hyväksyi 10. joulukuuta 1984 ja jonka sopimusvaltio Kuuba on,

— ottaa huomioon ihmisoikeusjärjestöjen, kuten Human Rights Watchin, Human Rights Foundationin ja Prisoners Defenders -järjestön, raportit, Amerikan valtioiden ihmisoikeustoimikunnan vuosien 2020, 2021 ja 2022 vuosikertomusten Kuubaa koskevan IV.B luvun, orjuuden nykymuotoja, myös sen syitä ja seurauksia, käsittelevän YK:n erityisraportoijan ja ihmiskauppaa, erityisesti naisten ja lasten kauppaa, käsittelevän erityisraportoijan 6. marraskuuta 2019 YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle antaman tiedonannon Kuuban lääkintäprikaateista, orjuuden nykymuotoja, myös sen syitä ja seurauksia, käsittelevän YK:n erityisraportoijan 2. marraskuuta 2023 YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle antaman tiedonannon Kuuban lääkintäprikaateista sekä YK:n ihmisoikeusneuvoston Kuubaa koskevassa yleisessä määräaikaisarvioinnissa (UPR) vuonna 2018 annetut päätelmät Kuuban lääkintäprikaateista,

— ottaa huomioon uskonnon- ja vakaumuksenvapautta käsittelevän YK:n erityisraportoijan, mielivaltaista vangitsemista käsittelevän YK:n työryhmän, mielipiteen- ja sananvapauden edistämistä ja suojelua käsittelevän YK:n erityisraportoijan, oikeutta rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen käsittelevän YK:n erityisraportoijan ja YK:n vähemmistöasioiden erityisraportoijan 16. marraskuuta 2023 antaman tiedonannon Kuuballe,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan,

([1]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0280.
([2]) EUVL L 337 I, 13.12.2016, s. 3.

A. ottaa huomioon, että parlamentti antoi 5. heinäkuuta 2017 hyväksyntänsä PDCA-sopimukselle selkein ehdoin, jotka liittyvät ihmisoikeuksien ja demokratian parantamiseen Kuubassa ja joihin sisältyy keskeyttämislauseke, jos ihmisoikeusmääräyksiä rikotaan; ottaa huomioon, että asiaan liittyvässä päätöslauselmassa Kuuban viranomaisia pyydettiin sallimaan Euroopan parlamentin valtuuskuntien pääsy maahan ja mahdollisuus tavata keskustelukumppaneitaan;

B. ottaa huomioon, että useissa EU:n ja Kuuban PDCA-sopimuksen artikloissa, erityisesti sen 1, 2 ja 3 artiklassa, vahvistetaan selkeät periaatteet, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, vastavuoroisuutta ja keskinäistä kunnioitusta sekä Kuuban ja EU:n yhteiskuntien välisten yhteyksien, vuoropuhelun ja yhteistyön lujittamista; ottaa huomioon, että parlamentti on pyytänyt EUH:ta tekemään kaikkensa seuratakseen tiiviisti Kuuban ihmisoikeus- ja perusvapaustilannetta sovellettaessa PDCA-sopimusta; katsoo, että ihmisoikeuksien ja kansalaisoikeuksien sekä poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien kunnioittaminen on olennaisen tärkeää EU:lle;

C. ottaa huomioon, että poliittisten vankien ja mielipidevankien määrä Kuubassa on kasvanut jyrkästi, sillä 31. tammikuuta 2024 heitä oli 1 066, joista 33 oli pidätettäessä alaikäisiä, ja toteaa, että määrä on kahdeksan kertaa suurempi kuin vuonna 2018 ja se on kasvanut 170:llä viimeisten 12 kuukauden aikana, mikä vastaa keskimäärin yli 14:ää poliittisin perustein tehtyä pidätystä kuukaudessa; ottaa huomioon, että ihmisoikeusjärjestöt ovat myös dokumentoineet yli 11 000 tapausta, joissa rikokseen tai rikoksen yritykseen syyllistymätön henkilö on tuomittu ”rikosta ehkäisevästi” keskimäärin 2 vuodeksi ja 10 kuukaudeksi vankeuteen, ja että YK:n kidutuksen vastaisen komitean (CAT) edustaja mainitsi tämän luvun komitean huhtikuussa 2022 pidetyssä 73. istunnossa tehdessään suullisesti selkoa komitean Kuubaa koskevan määräaikaisraportin havainnoista; ottaa huomioon, että viime vuosikymmeninä Kuuban siviililain 72 pykälä on mahdollistanut keskimäärin 3 850 tällaista ”rikosta ehkäisevää” vangitsemista vuodessa; ottaa huomioon, että Kuuban uuden rikoslain 434 pykälän 1 momentti ja 189 pykälän 3 momentti perustuvat siviililain ”rikosta ehkäiseviin” säännöksiin;

D. ottaa huomioon, että YK on aiemmin ilmaissut Kuuballe huolensa uskonnollisten johtajien pidätyksistä ja vankeusrangaistuksista maassa; ottaa huomioon, että 16. marraskuuta 2023 viisi YK:n erityismenettelyjen toimeksiantojen haltijaa ja raportoijaa lähetti Kuuballe tiedonannon, jossa he kuvailivat Kuuban järjestelmällistä käytäntöä vainota, vangita ja kiduttaa evankelisia pastoreita ja katolisia pappeja, muslimiyhteisön imaameja ja joruba-/santeríauskontojen johtajia sekä tuomitsivat tämän;

E. ottaa huomioon, että Institute for Crime and Justice Policy Research -tutkimuslaitos päivitti tammikuussa 2024 maailman vankilajärjestelmiä käsittelevää World Prison Brief -katsaustaan tiedolla, että Kuubassa vankien määrä on noussut ja että maassa on maailman toiseksi eniten vankeja; ottaa huomioon, että Kuuban hallitus käyttää edelleen mielivaltaista pidättämistä keinona häiritä ja pelotella arvostelijoitaan, riippumattomia aktivisteja, poliittisia vastustajiaan ja muita ihmisiä;

F. ottaa huomioon, että ihmisoikeusjärjestöt dokumentoivat edelleen Kuubassa käynnissä olevia sananvapautta, rauhanomaista kokoontumisvapautta ja yhdistymisvapautta koskevia tukahduttamistoimia ja sitä, miten maan viranomaiset vaientavat eriävät mielipiteet ja ottavat ihmisoikeuksien puolustajat silmätikuksi; ottaa huomioon, että vuonna 2023 dokumentoitiin yli 200 internetiin pääsyn rajoittamistapausta, mukaan lukien toimittajien tilien hakkerointi heidän vaientamisekseen ja sananvapauden rajoittamiseksi;

G. ottaa huomioon, että Kuuban ihmisoikeustilanne on erittäin huolestuttava erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien, kuten naisten, etnisten vähemmistöjen ja hlbtiq+-yhteisön, osalta; ottaa huomioon, että valtiosta riippumattomat organisaatiot ja riippumattomat seurantakeskukset raportoivat naismurhien määrän kasvusta Kuubassa ja että vuonna 2023 naismurhia tehtiin 89 ja vuonna 2024 on tähän mennessä raportoitu kahdeksasta uudesta tapauksesta; toteaa, että tästä huolimatta hallinto ei ole ottanut käyttöön järjestelmää naismurhien kirjaamiseksi Kuubassa käyttäen ajantasaisia julkisia tietoja eikä maassa ole vielä annettu sellaista kattavaa lainsäädäntöä sukupuolistuneen väkivallan torjumiseksi, jolla taattaisiin kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistuminen;

H. ottaa huomioon, että parlamentti on toistuvasti muistuttanut EUH:ta siitä, että riippumattoman kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistuminen poliittiseen vuoropuheluun ja sopimuksen yhteistyöhankkeisiin on olennainen osa PDCA-sopimusta, kuten sen 36 artiklassa korostetaan, ja että olisi puututtava välittömästi siihen, että riippumattoman kansalaisyhteiskunnan edustajat suljetaan yhteistyövarojen ja/tai sopimukseen osallistumisen ulkopuolelle samalla kun sallitaan ainoastaan valtion osaomistuksessa tai määräysvallassa olevien yritysten osallistuminen ja rajoitetaan yhteistyövarojen saantimahdollisuus näihin yrityksiin, kuten sopimuksen allekirjoittamisesta lähtien on tapahtunut;

I. ottaa huomioon, että YK julkisti 2. tammikuuta 2024 Kuuban hallinnolle lähetetyn syytekirjelmän, jossa sitä syytettiin pakkotyöstä, joka on yksi ihmiskauppaa ja orjuutta käsittelevien erityisraportoijien tuomitsemista nykyaikaisen orjuuden muodoista; ottaa huomioon, että useat kansainväliset järjestöt ovat paljastaneet ulkomailla työskentelevien kuubalaisten siviilityöntekijöiden, kuten lääkärien, opettajien, merimiesten, insinöörien, taiteilijoiden ja urheilijoiden, joutumisen ihmiskaupan kohteeksi, mikä johtuu pakottavista laeista ja asetuksista, jotka vaikuttavat nimenomaisesti perusvapauksiin ja joita ovat esimerkiksi rikoslain 176 pykälä, Kuuban ulkomaankauppaministeriön vuonna 2020 antama päätös 368, maahanmuuttolaki ja vuonna 2012 annettu asetus 306;

J. ottaa huomioon, että Kuubaan asteittain istutettu hallinto sulkee pois kaikki mahdollisuudet demokraattisiin muutoksiin, koska Kuuban perustuslain 5 §:ssä todetaan, että ”Kuuban ainutlaatuinen José Martín ja Fidel Castron oppeja noudattava ja marxilais-leniniläinen kommunistinen puolue” on yhteiskunnan ja valtion johtava ja hallitseva poliittinen voima, ja panee merkille, että perustuslain 4 ja 229 §:ssä vahvistetaan nykyisen poliittisen järjestelmän olevan peruuttamaton;

K. ottaa huomioon, että vaikka tarvetta saada vierailla saarella on korostettu vuosien ajan, Kuuban viranomaiset kieltäytyvät järjestelmällisesti sallimasta Euroopan parlamentin virallisten valiokuntien, valtuuskuntien ja tiettyjen poliittisten ryhmien, kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen ja muiden ihmisoikeustilanteen riippumattomien tarkkailijoiden, kuten YK:n erityisraportoijien, pääsyn Kuubaan tai mahdollisuuden vankilavierailuihin;

L. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin puheenjohtajakokous antoi 23. marraskuuta 2023 luvan tilapäisen valtuuskunnan lähettämiseen Kuubaan sen jälkeen, kun Kuuban suurlähettiläältä Belgiassa ja Euroopan unionissa oli saatu 20. syyskuuta 2023 päivätty kutsukirje; ottaa huomioon, että Kuuban parlamentin varapuhemies ilmoitti 19. joulukuuta 2023 EU:n Kuuban-suurlähettiläälle, että Kuuban parlamentti kieltäytyy vastaanottamasta Euroopan parlamentin valtuuskuntaa, koska ”he eivät halua ottaa vastaan Euroopan parlamentin jäseniä, jotka toimivat Kuuban etujen vastaisesti ja noudattavat täysin Yhdysvaltojen linjaa”; ottaa huomioon, että 25. tammikuuta 2024 päivätyssä, Euroopan parlamentin puhemiehelle osoitetussa kirjeessä Kuuban tasavallan suurlähettiläs viittasi Kuubaan lähetettävän Euroopan parlamentin tilapäisen valtuuskunnan puheenjohtajaan ja kahteen muuhun jäseneen henkilöinä, jotka pitävät yllä yhteyksiä terroritekojen perusteella laadittuun henkilöiden ja yhteisöjen kansalliseen luetteloon merkittyihin kansalaisiin ja järjestöihin ja tukevat niitä; ottaa huomioon, että Kuuban parlamentin valtuuskunta vastaanotettiin marraskuussa 2023 Euroopan parlamentin tiloihin;

M. ottaa huomioon, että parlamentti on myöntänyt mielipiteenvapauden Saharov-palkinnon kuubalaisille aktivisteille kolme kertaa: Oswaldo Payálle vuonna 2002, Naiset valkoisissa -ryhmälle vuonna 2005 ja Guillermo Fariñasille vuonna 2010; ottaa huomioon, että Saharov-palkinnon saajia ja heidän omaisiaan häiritään ja pelotellaan edelleen säännöllisesti ja heitä estetään lähtemästä maasta ja osallistumasta kansainvälisiin tapahtumiin; ottaa huomioon, että kesäkuussa 2023 Amerikan valtioiden ihmisoikeustoimikunta totesi valtion virkamiesten olevan vastuussa demokratia-aktivistien Oswaldo Payán ja Harold Ceperon kuolemasta auto-onnettomuudessa vuonna 2012; katsoo, että tutkinnan on oltava täysin avoin, jotta Oswaldo Payán ja Harold Ceperon surmaamisesta vastuussa olevat voidaan saattaa oikeuden eteen;

N. toteaa, että PDCA-sopimuksen keskeistä tavoitetta eli perusvapauksien parantamista Kuubassa ei ole saavutettu;

1. pitää valitettavana, että vaikka PDCA-sopimuksen voimaantulosta on kulunut aikaa, Kuuban tilanne, jolle on ominaista demokratian ja vapauksien puute, ei ole parantunut vaan maan ihmisoikeustilanne on päinvastoin heikentynyt ja huonontunut entisestään, mikä on selvästi ja järjestelmällisesti vastoin PDCA-sopimuksen perustavia määräyksiä;

2. korostaa, että kaikki osapuolet ovat velvollisia noudattamaan PDCA-sopimuksen sitovia määräyksiä ja kunnioittamaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden periaatetta;

3. tuomitsee jyrkästi Kuuban hallinnon järjestelmälliset ihmisoikeusrikkomukset ja -loukkaukset, jotka kohdistuvat muun muassa mielenosoittajiin, poliittisiin toisinajattelijoihin, uskonnollisiin johtajiin, ihmisoikeusaktivisteihin ja riippumattomiin taiteilijoihin; vaatii Kuuban viranomaisia lopettamaan välittömästi sortopolitiikan; tuomitsee uskonnonvapauden puutteen Kuubassa;

4. on huolissaan poliittisten vankien määrän hälyttävästä kasvamisesta, sillä se on yli kahdeksankertaistunut vuodesta 2018, ja toteaa, että Kuuba on Latinalaisen Amerikan suurin poliittisten aktivistien ja toisinajattelijoiden vankila; kehottaa vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki henkilöt, jotka ovat vangittuina yksinomaan siksi, että he ovat käyttäneet ihmisoikeuksiaan, mukaan lukien sananvapaus ja oikeus rauhanomaiseen kokoontumiseen; kehottaa lisäksi hylkäämään väärät rikossyytteet ja tukee maanpaossa olevien paluun helpottamista;

5. pitää valitettavana, että EUH ja EU:n Havannan-edustusto myöntyivät jättämään Kuuban demokraattisen opposition sekä eurooppalaiset että kuubalaiset riippumattomat ja lailliset kansalaisyhteiskunnan organisaatiot poliittisen vuoropuhelun ulkopuolelle siksi, että Kuuban viranomaiset eivät hyväksyneet näiden osallistumista; palauttaa mieliin heinäkuussa 2023 antamansa päätöslauselman, jossa se piti erittäin valitettavana, että komission varapuheenjohtaja / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja haaskasi mahdollisuuden tukea demokratiaa Kuuban kansalaisyhteiskunnan ja poliittisten vankien kautta ja lähettää selkeän viestin Kuubassa tapahtuneita ihmisoikeus-loukkauksia koskevista EU:n huolenaiheista;

6. toteaa jälleen tukevansa päättäväisesti ja ehdoitta Kuuban kansaa, kaikkia Kuuban ihmisoikeuksien puolustajia ja heidän kunnioitettavaa omistautumistaan vapauksille ja oikeuksille, jotka Kuuban hallinto on evännyt vuosikymmenien ajan;

7. ilmaisee syvän huolensa pakkotyön olemassaolosta Kuubassa ja tuomitsee Kuuban valtiojohtoisen pakkotyön, joka koskee erityisesti lääkintäprikaateja mutta myös opettajia, merimiehiä, insinöörejä, taiteilijoita, urheilijoita ja muita työntekijöitä, joiden palkasta Kuuban hallitus takavarikoi suurimman osan; paljastaa, että suurin osa kansainvälisten komennusten ”vapaaehtoisista” on ilmoittanut, että heidät lähetettiin työhön vastoin tahtoaan tai että heidän oli osallistuttava komennuksiin rakenteellisen pakottamisen tuloksena;

8. panee merkille, että marraskuussa 2023 Kuuban parlamentin jäsenet, mukaan lukien Kuuban kansallisen parlamentin pääsihteeri Homero Acosta, otettiin kunnioittavasti ja lämpimästi vastaan Euroopan parlamentissa; pitää kestämättömänä ja PDCA-sopimuksen vastaisena sitä, että Euroopan parlamentilta on ainoana EU:n toimielimenä edelleen evätty pääsy Kuuban alueelle; ei voi hyväksyä Kuuban päätöstä kieltää Euroopan parlamentin tilapäisen valtuuskunnan vierailu ja kehottaa Kuuban viranomaisia noudattamaan PDCA-sopimuksen periaatteita ja myöntämään Euroopan parlamentille pääsyn maahan; pyytää, että PDCA-sopimuksen yhdenvertaisuutta, vastavuoroisuutta ja keskinäistä kunnioitusta koskevien periaatteiden mukaisesti hyväksytään vastaavia toimenpiteitä, joilla Kuuban kansalliskokouksen tai hallinnon edustajilta evätään pääsy parlamentin tiloihin;

9. pyytää Kuuban viranomaisia sallimaan PDCA-sopimuksen mukaisesti pääsyn Euroopan parlamentin, EU:n ja jäsenvaltioiden valtuuskunnalle sekä riippumattomille ihmisoikeusjärjestöille, jotta ne voivat seurata oikeudenkäyntejä ja tehdä vankilavierailuja niiden satojen aktivistien ja tavallisten kuubalaisten luo, jotka ovat edelleen vangittuina sananvapautensa ja kokoontumisvapautensa harjoittamisen vuoksi; kehottaa korkeaa edustajaa / varapuheenjohtajaa ottamaan esille kaikissa yhteyksissä Kuuban viranomaisiin, että parlamentilta on jälleen evätty pääsy, ja kehottamaan niitä peruuttamaan tämän päätöksen välittömästi;

10. kehottaa jälleen neuvostoa soveltamaan EU:n maailmanlaajuista ihmisoikeuspakotejärjestelmää (EU:n Magnitski-lakia) ja määräämään pakotteita niille, jotka ovat vastuussa jatkuvista ihmisoikeusloukkauksista Kuubassa, ja ensi alkuun Miguel Díaz-Canelille, joka on Kuuban turvallisuusjoukkojen komentoketjun korkea-arvoisin henkilö, sekä muille Kuuban hallituksen korkea-arvoisille virkamiehille ja kaikille poliittisten vankien vangitsemisesta vastuussa oleville henkilöille;

11. kehottaa jälleen EU:ta vetoamaan PDCA-sopimuksen 85 artiklan 3 kohdan b alakohtaan ja pyytämään sekakomitean välitöntä koolle kutsumista, koska Kuuban hallitus on rikkonut sopimusta tavalla, jota pidetään ”erityisen kiireellisenä tapauksena”; korostaa, että tässä rikkomisessa on kyse jatkuvista ja merkittävistä demokratian periaatteiden loukkaamisesta sekä ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa vahvistettujen ja PDCA-sopimuksen 1 artiklan 5 kohdassa mainittujen perustavien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien sivuuttamisesta; ja korostaa, että jos Kuuban hallinto ei Euroopan parlamentin toistuvista kehotuksista huolimatta korjaa näitä rikkomisia, tuloksena olisi oltava sopimuksen soveltamatta jättäminen;

12. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Kuuban hallitukselle ja kansalliskokoukselle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, komissiolle, ihmisoikeuksista vastaavalle Euroopan unionin erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvaltuutetulle sekä Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön jäsenmaiden hallituksille.